

Woord vooraf

Beste lezers,

OP 15 juni jongstleden heeft het colloquium plaatsgevonden, dat de Economische en Sociale Raad rond "de sociaaleconomische uitdagingen van het demografisch Gewestelijk Bestemmingsplan" heeft georganiseerd. Deze zeer geslaagde dag heeft aan al onze verwachtingen voldaan, zowel dankzij de kwaliteit van de tussenkomsten als dankzij het talrijke en uiteenlopende publiek dat op de afspraak was.

Het thema dat aan bod kwam, is van cruciaal belang voor Brussel: de institutionele situatie die het Gewest tot 19 gemeenten op ongeveer 162 km² beperkt, noopt ertoe om een optimaal gebruik van de beschikbare ruimten te maken.

Eén van de demografische uitdagingen waarmee het Gewest wordt geconfronteerd, is vanzelfsprekend de huisvesting, maar ook de behoeften aan schoolvoorzieningen en de ontwikkeling van activiteiten die voor tewerkstelling zorgen.

Welk evenwicht moet men voor deze functies in de stad nastreven? Welk stadsmodel wenst men? Zoals men begrijpt, moet er een globale visie worden gezocht, zonder alle verhoudingen tussen Brussel en zijn hinterland te ontwijken. Wat sommigen grote agglomeratie noemen, anderen dan weer stadsgemeenschap of nog Brussels Metropolitan Region.

Eén van de vragen van de dag had betrekking op de plaats die het Gewest de stadsondernemingen wil of nog wil toekennen. Zijn deze een zwakke functie geworden, die men moet beschermen?

Men moet immers vaststellen dat Brussel één van de Europese steden is, die het meest door het fenomeen van de afname van het aantal industrieën is getroffen, terwijl Brussel nochtans één van de hoogste graden van tertiaire activiteiten in Europa heeft. Dit stelt onvermijdelijk de problematiek van de afstemming van het aanbod aan hooggeschoolde banen op de vraag van ongeschoolden.

Het leek van belang om in eerste instantie de kijk van de historicus te volgen en aan het industrieel verleden van Brussel te herinneren, om vervolgens de uitdagingen van vandaag en morgen te bevatten.

De daaropvolgende uiteenzettingen hadden betrekking op de gemengde functies in de stad, alsook op de grensoverschrijdende strategieën, met name dankzij het voorbeeld van het Europees Drielandendistrict van Bazel.

Een video met enkele getuigenissen van ondernemingen die (nog) in Brussel zijn gevestigd, leidde tot een beraadslaging over de bijzondere bescherming die men de economische activiteiten moet bieden.

's Namiddags konden de grote actoren van het Gewest, met name het BROH, het BAO, Actiris, de Haven van Brussel, de GIMB, de GOMB en de MIVB, hun standpunten uitdrukken en hierover met de zaal in debat treden. Een dergelijk panel bijeenbrengen was de inzet voor verrijkende gedachteswisselingen en we werden hierbij niet teleurgesteld! Ik wil trouwens al onze sprekers danken voor de beschikbaarheid waarvan ze blij hebben gegeven.

Op onze website www.esr.irisnet.be kunt u de bestanden met de uiteenzettingen van de sprekers terugvinden. De publicatie van de handelingen van het colloquium is in het najaar gepland.

Joëlle Delfosse – Directrice

In de kijker

Opvolgingsnota's

Artikel 5, §1 van de ordonnantie van 8 september 1994 tot oprichting van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk wijst aan de Raad twee bevoegdheden toe: een bevoegdheid inzake studie, advies en aanbevelingen, evenals een overlegbevoegdheid. In het kader van de eerste bevoegdheid formuleert de Raad – op eigen initiatief of op vraag van de Regering – adviezen of aanbevelingen voor materies die ressorteren onder de bevoegdheid van het Gewest en met een impact op het economisch en sociaal leven te Brussel. Het geheel van deze adviezen kan worden geraadpleegd in de rubriek "Adviezen" op de internetsite van de Raad⁽¹⁾. Ons jaarverslag bevat een samenvatting ervan.

Sinds 2010 gaat de Raad over tot een evaluatie van de impact van zijn standpunten op de ordonnanties en besluiten die hem werden voorgelegd, en dit zodra deze teksten in het Belgisch staatsblad zijn gepubliceerd. Deze evaluatie neemt de vorm aan van opvolgingsnota's waarin de Raad een opsomming maakt van zijn vragen die werden "opgevolgd", "niet opgevolgd" of "gedeeltelijk opgevolgd" door de Regering en/of het Parlement.

De Raad wil op deze manier beter de draagwijdte kennen van zijn adviezen in het kader van het beleid dat wordt gevoerd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Voor de Brusselse sociale gesprekspartners vormen deze opvolgingsnota's bovendien goede indicatoren van de impact van het sociaal overleg te Brussel. Deze opvolgingsnota's kunnen voortaan worden geraadpleegd op de website van de Raad⁽²⁾.

De Debatten van de Raad

De "Debatten van de Raad" zullen na de zomerperiode worden hervat.

De Debatten van de Raad, die tijdens het "seizoen" 2010-2011 werden aangeboden, werden heel trouw bezocht. De kwaliteit van de thema's waarover de sprekers uiteenzettingen hielden en de relevante vragen die de deelnemers stelden, zetten ons ertoe aan om de organisatie van deze ontmoetingen voort te zetten.

De Debatten van de Raad zullen dus vanaf september worden hervat.

De desbetreffende informatie zal op onze website www.esr.irisnet.be terug te vinden zijn. Zoals gewoonlijk zullen de uitnodigingen per e-mail worden verstuurd naar diegenen die al in onze mailing list zijn opgenomen.

Iedereen die de uitnodigingen voor de Debatten van de Raad regelmatig wil ontvangen, kan een e-mail tot fboudjaoui@ces.irisnet.be richten.

(1) http://www.esr.irisnet.be/site13/plone/adviezen/adviezen-van-de-raad/de-adviezen-van-de-raad?set_language=nl
(2) http://www.esr.irisnet.be/site13/plone/adviezen/notes-de-suivi/opvolgingsnotas?set_language=nl

INHOUDSOPGAVE

1 Woord vooraf In de kijker

- Opvolgingsnota's
- De Debatten van de Raad

2 Het sociaal overleg

- De Kamer van de middenstand

De adviezen van de Raad

uitgebracht tussen 28 februari 2011 en 19 mei 2011

3-5 De Debatten van de Raad

- Brussel, gastheer van internationale verenigingen met Nancy Carfrae
- Een overzicht van de noden op het vlak van wetenschappelijke en technologische met Stéphane Thys
- Het sociaal overleg, voorbije en toekomstige uitdagingen met Luc Denayer

6 Nieuws in het kort

- Het Pact voor een duurzame stedelijke groei (PDSG)
- Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu
- Invoering van het EPB-certificaat

Verantwoordelijke uitgever: Joëlle Delfosse
Bischoffsheimlaan 26 - 1000 Brussel

De Kamer van de middenstand

De Kamer van de middenstand werd opgericht door artikel 11 van de ordonnantie van 8 september 1994 tot oprichting van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze bestaat uit 12 effectieve leden, zes vertegenwoordigers van de representatieve middenstandsorganisaties, die zetelen in de Raad, en zes leden die zijn aangeduid door de Regering, op voordracht van de vertegenwoordigers van de middenstand in de Raad.

Deze instantie vertegenwoordigt het geheel van de organisaties van handelaars, werkgevers van (zeer) kleine (en middelgrote) ondernemingen, zelfstandigen, of nog, van beoefenaars van vrije en intellectuele beroepen die de Brusselse Hoofdstedelijke Regering als representatief beschouwt.

De volgende tien federaties zijn lid van de Kamer van de middenstand :

- de Kamer voor Handel en Nijverheid van Brussel (BECI-KHNB)
- de Federatie van Vrije en Intellectuele Beroepen van het SDZ (FVIB-SDZ)
- de Federatie van Belgische Zelfstandige Ondernemers (FEBEZO)
- de Nationale Federatie der Unies van de Middenstand (NFUM)
- de Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen (FVIB)
- het Liberaal Verbond voor Zelfstandigen - Gewest Brussel (LVZ)
- het Syndicaat der Zelfstandigen en KMO's (SDZ)
- het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ)
- de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO)
- de Nationale Unie der Vrije en Intellectuele Beroepen van België (NUVIBB)

Deze organisaties verdelen op basis van een consensus – die is bekrachtigd door de Brusselse regering – de zes effectieve mandaten en de zes plaatsvervangende mandaten, die hen zijn toegekend, onder elkaar. De leden van de Kamer van de middenstand verkiezen om de twee jaar in hun midden een voorzitter en een ondervoorzitter.

Deze laatste zijn van rechtswege lid van het Bureau van de Kamer van de middenstand dat bestaat uit vier leden waarvan er twee behoren tot de Franse taalrol en twee leden tot de Nederlandse taalrol.

De Kamer van de middenstand is eveneens aanwezig in andere vergaderingen door middel van de mandaten van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in andere Brusselse instellingen : BAO, ACTIRIS, Adviescommissie voor Buitenlandse Handel, Raad voor het Leefmilieu, Raad voor Huisvesting, RWB of BCSP0, GOC, GOMB, Raad voor het Leefmilieu, Brussels Waarborgfonds...

Voorzitter van de Kamer van de Middenstand, Francine Werth en Ondervoorzitter van de Kamer van de Middenstand, Anton Van Assche

De Kamer van de middenstand oefent drie belangrijke activiteiten uit :

- **A. Op verzoek van de Regering, het formuleren van :**
  - adviezen : beheer van bouwwerven op de openbare weg in handelswijken;
  - aanbevelingen : impact op het handelsaanbod in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Beleidskeuzen voor de gewestelijke overheden;
- **B. De opstelling van initiatiefadviezen, zoals deze met betrekking tot :**
  - de steun aan zelfstandigen en ondernemingen;
  - de alternerende opleidingen tussen de Franse gemeenschap, het Waalse gewest en de Franse Gemeenschapscommissie;
  - de tarifiering van het gebruik van het wegennet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
  - het beleid ten behoeve van de kleinhandel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- **C. De lancering van studies :**
  - Objectivering van de redenen die aanzetten tot het bezoek van de Brusselse handelskernen (1 mei 2008);
  - De vrije en intellectuele beroepen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (16 december 2008);
  - De inrichtingen en mobiliteit in de economische wijken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (1 juni 2010).

De Kamer van de middenstand en het Brussels Waarborgfonds hebben bovendien in 2009 – onder leiding van de Minister van Economie – een hoorzitting van de financiële actoren georganiseerd die is opgenomen in de akten : Financiering van de economische activiteiten van de KMO's en vrije beroepen & Brussels Waarborgfonds⁽¹⁾.

(1) Alle documenten, die worden vermeld in dit artikel, kunnen worden geraadpleegd op de internetsite van de Raad : www.ces.irisnet.be/site13/plone/publications/autres-publications-1

De adviezen van de Raad

uitgebracht tussen 29 februari 2011 en 19 mei 2011

ECONOMIE

A-2011-010-ESR van 28 april 2011

Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende oprichting van het Technisch Comité van de reisagentschappen houdende uitvoering van de ordonnantie dan het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 april 2010 houdende het statuut van de reisagentschappen.

FINANCIËN

A-2011-013-ESR van 2 mei 2011, bekrachtigd door de Plenaire zitting van 19 mei 2011

Voorontwerp van ordonnantie betreffende publiek-private samenwerking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

FISCALITEIT

A-2011-011-ESR van 28 april 2011

Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van het Wetboek van successierechten.

A-2011-012-ESR van 28 april 2011

Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

MOBILITEIT

A-2011-007-ESR van 17 maart 2011

Initiatiefadvies inzake het Gewestelijk parkeerbeleid - Luik II.

TWERKSTELLING

A-2011-008-ESR van 17 maart 2011

Criteria aan te nemen voor de definitie van de begrippen "groene banen" en "groene economie" in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

A-2011-015-ESR van 19 mei 2011

Ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de afstemming van het arbeidsmarktbeleid, opleiding, vorming en de bevordering van de mobiliteit van werkzoekenden.

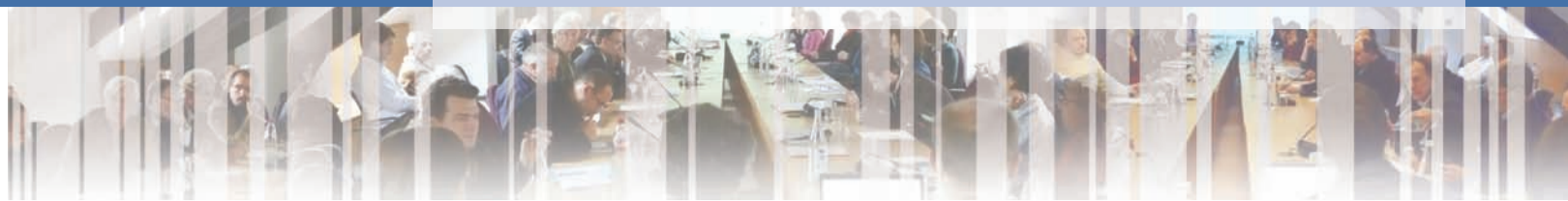
WATER

A-2011-009-ESR van 28 april 2011

Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van 28 februari 2008 houdende het deel van de inkomsten afkomstig van de tarifiering van water voorbehouden voor maatschappelijke doeleinden.

A-2011-014-ESR van 19 mei 2011

Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende het deel van de inkomsten afkomstig van de tarifiering van water voorbehouden voor doeleinden inzake internationale solidariteit.

INTERVIEW MET MEVROUW NANCY CARFRAE

3 februari 2011

Brussel, gastheer van internationale verenigingen

NANCY Carfrae is geboren en getogen in Vancouver in Canada. Ze behaalde een diploma in geschiedenis aan de Universiteit van Werstern Ontario. 30 jaar geleden is ze naar België gekomen, verliefd geworden op de plek en is er gebleven. Ze heeft in Antwerpen en Gent gewoond en woont nu al meer dan 20 jaar in Leuven. Sinds 1984 werkt ze als redactrice en database manager voor de Union of International Associations (UIA). Eén van haar huidige redactionele taken bestaat uit het compileren van het jaarlijks statistisch verslag van de vergaderingen van internationale verenigingen.

De Raad : Waarom zouden verenigingen wel of niet in Brussel vergaderen ?

Nancy Carfrae : Ten eerste vindt een vergadering meestal plaats waar de vereniging al vertegenwoordigd is (bv. door een lokale vereniging of een individueel lid), maar nog meer waar de vereniging een zetel heeft. Er zijn veel internationale verenigingen met een zetel of met hun hoofdzetel te Brussel⁽¹⁾: op dit vlak is Brussel het nummer 1 van de wereld. Dit is het eerste doorslaggevend element om te kiezen voor Brussel als vergaderplaats.

Bijgevolg kunnen we beter beginnen met de vraag: waarom zou een internationale vereniging zich wel of niet in Brussel vestigen ?

Het onderzoek van de "Federation of European and International Associations established in Belgium (FAIB)" van 2009 geeft ons het antwoord van de verenigingen zelf. Als pluspunt is er het vzw-statuuut (uniek voor België - dit bestaat in geen enkel ander land). De aanwezigheid van de Europese Unie, en ook de concentratie van universiteiten en industrieën oefenen een aantrekkingskracht uit. Deze aantrekkingskracht van Brussel wordt echter nog verhoogd door zijn centrale ligging en het openbaar vervoer, alsook door alle diensten die men in een grootstad terugvindt, en dan vooral door de meertaligheid. Volgens de verenigingen zelf is het ook eenvoudig om goed opgeleid personeel te vinden. En het bestaan van de FAIB, met haar uitgebreide dienstverlening, draagt hiertoe nog bij.

De minpunten, die de FAIB en dus de internationale verenigingen aanhalen, zijn de volgende: de sociale voordelen voor werkgevers worden niet goed beoordeeld, de administratie (vooral op het

federaal niveau) en de post werken traag en zijn ingewikkeld, alweer het vzw-statuuut dat niet eenvoudig is, zelfs de lokale overheden zijn hierover slecht geïnformeerd, telecommunicatie- en energiekosten zijn hoog, en de BTW-regeling is complex.

Als besluit kan men stellen dat men naar Brussel komt omdat men dicht bij de Europese Unie moet zijn, en niet omdat men het een verenigingsvriendelijke stad vindt.

De Raad : Heeft het Brussels Hoofdsteljk Gewest nog potentieel ?

Nancy Carfrae : Zeker, als je ziet dat er vandaag in de wereld 25 % meer verenigingen zijn dan 10 jaar geleden, maar dat die niet naar Brussel zijn gekomen; het aantal internationale verenigingen met een (hoofd)zetel te Brussel is immers stabiel gebleven. In Europa is er een groei van 16,5 %, in België bedraagt deze groei 7,6 %, maar in Brussel nog geen halve procent. Het is waar dat heel veel van de nieuwe verenigingen zich bijvoorbeeld op Zuid-Azië focussen en daar gevestigd zijn, maar zeker niet allemaal.

Wat congressen en andere soorten bijeenkomsten betreft, zien wij ook een duidelijke wereldwijde groei (27 % sinds 2000) en zeker te Brussel (42 % sinds 2000). Men blijft "in het echt" vergaderen. Gelet op deze wereldwijde groei heeft Brussel - zelfs met zijn huidige goede plaats in de rangschikking - zeker nog potentieel om internationale verenigingen aan te trekken. Dus speelt de concurrentie onder de steden: de verenigingen zullen blijven vergaderen, maar misschien niet vaker dan voorheen, dus zullen ze moeten beslissen waar ze dat zullen doen. Brussel blijft een goede keuze in Europa, alleen al als we denken

aan de nabijheid van de luchthaven en aan de treinverbindingen voor deelnemers die geen grote afstanden moeten afleggen.

De Raad : Wat is het profiel van de vergaderingen die te Brussel worden georganiseerd ?

Nancy Carfrae : De meeste vergaderingen tellen tussen 100 en 400 deelnemers. Ze vinden niet plaats in juli, augustus en september (ook al zijn augustus en september elders hooggewaardeerde maanden), maar eerder tijdens de wintermaanden, en duren gemiddeld twee dagen.

De Raad : Men is er zich terdege van bewust dat er in Brussel een nood bestaat aan infrastructuur. Welk soort congrescentrum hebben wij nodig ?

Nancy Carfrae : Wanneer wij het gemiddeld aantal deelnemers (250) aan conferenties in Brussel bekijken, dan kan men zich afvragen of dit cijfer overeenstemt met de werkelijkheid of - zoals wordt beweerd door het BITC - het gevolg is van het feit dat er geen grotere voorzieningen zijn.

De Raad : Welke wijzigingen heeft u kunnen vaststellen in de loop van de 100 jaar dat de UIA statistieken opmaakt over de internationale verenigingen ?

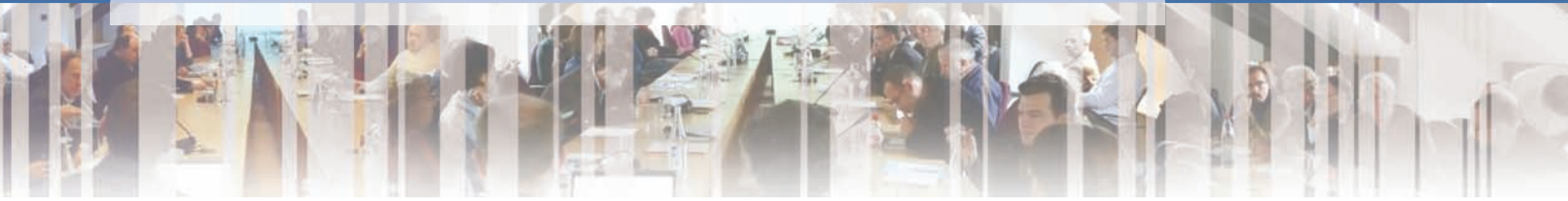
Nancy Carfrae : Enerzijds merken wij meer professionalisme, of minstens, meer aandacht voor de presentatie. Men moet zich beter profileren en presenteren. Men wil met of in de nabijheid van de Europese instellingen werken. Daar waar men 20 jaar geleden met vrijwilligers werkte, vindt men nu betaalde werkrachten. De functie wordt ook anders benaderd: daar waar men vroeger over een Voorzitter sprak, heeft men het nu over een CEO. Anderzijds zien wij in zekere zin ook een versplintering van de organisaties, er zijn meer verenigingen, vaak op eenzelfde werkgebied, die dikwijls naast elkaar en niet met elkaar werken. Niet omdat ze een andere ideologie volgen, maar omdat ze elkaar gewoonweg niet kennen. Het is bijgevolg interessant om deze samen te brengen. Voor het overige stellen wij vast dat de klassieke verenigingsvormen nog altijd even populair zijn, ook al zijn er heel veel uiteenlopende structuren.

INTERVIEW AFGENOMEN DOOR FATIMA BOUDJAOUI

(1) 1.866 internationale verenigingen hebben hun hoofdzetel te Brussel (1.723 niet-gouvernementele organisaties en 143 intergouvernementele organisaties). 2.197 internationale verenigingen hebben een zetel te Brussel (2.009 niet-gouvernementele organisaties en 188 intergouvernementele organisaties).

“... Deze aantrekkingskracht van Brussel wordt echter nog verhoogd door zijn centrale ligging en het openbaar vervoer, alsook door alle diensten die men in een grootstad terugvindt, en dan vooral door de meertaligheid. ...”

INTERVIEW MET DE HEER STÉPHANE THYS

3 maart 2011

Een overzicht van de noden op het vlak van wetenschappelijke en technologische beroepen

STÉPHANE Thys is hoofd van het Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid sinds 1995. Hij is gespecialiseerd in Brusselse tewerkstellingsvragen, en heeft in dit verband reeds talrijke publicaties uitgegeven of gesuperviseerd. Hij verricht regelmatig sectorale analyses, in het bijzonder met betrekking tot sleutelsectoren voor de werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hij zetelt eveneens als deskundige in verschillende gewestelijke en federale technische werkgroepen.

haalt nauwelijks 10 % in de Franse gemeenschap, wat tweemaal minder is dan bij de Vlaamse gemeenschap.

De Raad : Wat kan men zeggen over de situatie op de arbeidsmarkt van personen met een wetenschappelijk diploma ?

Stéphane Thys : We beschikken helaas over geen werkloosheidscijfers voor elke universitaire richting. Wat we wel weten, is dat het werkloosheidscijfer voor het geheel van de diploma's van het hoger onderwijs nagenoeg tweemaal lager ligt dan het nationaal gemiddelde. De opvolging van de databank van de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling (ACTIRIS) toont aan dat er relatief weinig werkzoekenden zijn in deze richtingen, op enkele uitzonderingen na, met name te Brussel voor de landbouwingenieurs.

ACTIRIS berekent percentages voor werkzoekenden die een job vinden. Dit gebeurt op basis van hun diploma.

Of het al dan niet gaat over het universitair onderwijs, de diploma's van het wetenschappelijk onderwijs hebben de neiging om personen sneller uit de werkloosheid te halen dan andere gediplomeerden. Indien deze op een bepaald ogenblik natuurlijk al werkloos zijn. De werkzoekenden uit wetenschappelijke richtingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertegenwoordigen minder dan 15 % van de bevolking.

De Raad : Kan men beweren dat de markt vragende partij is van dit soort opleidingen ?

Stéphane Thys : Zeker. We hebben geprobeerd om een raming op te stellen op basis van enquêtes verricht bij de federaties en van de resultaten van analyses inzake "knelpuntberoepen". Hieruit is gebleken dat er grote nood is aan ingenieurs in de scheikunde en de biochemie, maar eveneens aan informatici en technici in de elektromechanica.

De evolutie van de kwalificaties of hun herconfiguratie in het kader van de duurzame economie en de groene beroepen zal de nood aan weten-

schappelijke en technische beroepen, met name inzake milieubeheer, nog opdrijven.

Deze vraag heeft eveneens betrekking op onderwijsberoepen, en meer bepaald op leraars wiskunde en wetenschappen. Een gebrek aan onderwijzend personeel in deze materies zou bijzonder schadelijke gevolgen kunnen hebben wat betreft de wetenschappelijke roepingen.

Ook al biedt het onderwijs aanzienlijke mogelijkheden voor wetenschappers, we vinden deze echter eveneens terug in de chemische industrie, de bouw, de telecomunicatiesector, en meer bepaald in deze van de dienstverlening aan bedrijven (informatica).

Dient men tenslotte te herinneren aan de sleutelrol die zij vervullen op een activiteitsdomein dat uiterst belangrijk is voor de toekomst van onze economieën, namelijk Onderzoek en Ontwikkeling ?

De Raad : Kan men spreken van een veralgemening van de ondervertegenwoordiging van vrouwen in het wetenschappelijk onderwijs ?

Stéphane Thys : Wat betreft de exacte wetenschappen, kan men bevestigend antwoorden op deze vraag. Spreken van een ondervertegenwoordiging zou echter een eufemisme zijn. Men moet namelijk weten dat men voor fysica slecht 16 % vrouwen telt, voor polytechnische studies slechts 13 % vrouwen, en dat hun aandeel nagenoeg onbestaande is wat betreft informaticastudies op universitair niveau.

De duidelijke vervrouwelijking van het hoger onderwijs tijdens de laatste 40 jaar heeft zich beperkt tot de mens- en gezondheidswetenschappen. Deze vallen binnen het onderzoeksveld van de studie van het Observatorium⁽¹⁾.

Het aantal studenten van de eerste generatie (dit zijn de eerste inschrijvingen in het eerste jaar) wat betreft de gezondheidswetenschappen is aanzienlijk gestegen tijdens de laatste tien jaar, zowel bij de mannen als bij de vrouwen, duidelijk meer zelfs dan voor de sociale en menswetenschappen.

Het percentage van de vrouwen voor het geheel van de universitaire richtingen bedraagt 27 % in de Franse gemeenschap en 30 % voor de Vlaamse gemeenschap.

“ ... De evolutie van de kwalificaties of hun herconfiguratie in het kader van de duurzame economie en de groene beroepen zal de nood aan wetenschappelijke en technische beroepen, met name inzake milieubeheer, nog opdrijven. ... ”

Het dient vastgesteld dat deze laatste iets betere prestaties kan voorleggen inzake de vertegenwoordiging van de vrouwen in de richtingen waarnaar onze belangstelling uitgaat.

De Raad : Heeft u de situatie in België reeds kunnen vergelijken met deze in de andere Europese landen ?

Stéphane Thys : Het handelt zich om gedeeltelijke vergelijkingen want Eurostat heeft sommige gegevens niet in zijn bezit, waardoor het niet mogelijk is om Europese gemiddelden op te stellen. Men stelt evenwel vast dat België ongetwijfeld onder het Europees gemiddelde zal liggen wat betreft het aantal wetenschappelijke en technologische diploma's in verhouding tot het geheel van de richtingen.

Met uitzondering van Nederland, zijn alle landen, die lager gerangschikt zijn dan België, nieuwe lidstaten (Slovenië, Polen, Malta...). Men kan dan ook stellen dat België een achterstand vertoont in het Europees kader, ook al komt België er relatief goed uit wat betreft de verhouding van jonge gediplomeerden tot het geheel van de bevolking.

En ook al hebben we de "kennisvlucht" niet op specifieke wijze onderzocht in ons verslag, toch hebben verschillende waarnemers bevestigd dat dit fenomeen nog steeds actief is in ons land.

INTERVIEW AFGENOMEN DOOR FATIMA BOUDJAOUI

De Raad : Verschillende Europese landen worden geconfronteerd met een afname van de belangstelling voor wetenschappelijke onderwijsrichtingen. Doet dit fenomeen zich eveneens voor in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ?

Stéphane Thys : Inderdaad, zowel wat betreft de Franse gemeenschap als op het niveau van de Vlaamse gemeenschap stelt men vast dat de belangstelling van jongeren voor wetenschappelijke studies afneemt, en meer bepaald voor de exacte wetenschappen. In het universitair onderwijs kiest minder dan één student op vijf voor deze richtingen. Dit is relatief weinig, te meer daar de statistieken betrekking hebben op de eerste inschrijvingen en niet op de gediplomeerden.

De Raad : Geldt deze situatie eveneens voor het niet-universitair onderwijs ?

Stéphane Thys : Globaal genomen, ja.

Ook al ligt de verhouding van de studenten ingeschreven in wetenschappelijke richtingen er iets hoger, de tendens van een afnemende belangstelling voor dit soort richtingen is meer uitgesproken in het niet-universitair onderwijs, met een duidelijke vermindering wat betreft de technologische richtingen.

Het aandeel van de jonge vrouwen die zijn ingeschreven voor deze studies ligt uiterst laag en

“ ... Of het al dan niet gaat over het universitair onderwijs, de diploma's van het wetenschappelijk onderwijs hebben de neiging om personen sneller uit de werkloosheid te halen dan andere gediplomeerden. ... ”

(1) Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid, Overzicht van de noden inzake wetenschappelijke en technologische beroepen, juni 2010

Het sociaal overleg, voorbije en toekomstige uitdagingen

LUC Denayer behaalde een licentie in de economische wetenschappen aan de Universit  Libre de Bruxelles en is sedert 1992 Secretaris-generaal van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB). In deze hoedanigheid verzorgt hij de coördinatie van de opstelling van het technisch verslag over de evolutie van de maximummarges inzake de evolutie van de loonkost. Hij is tevens Voorzitter van de Indexcommissie voor de consumptieprijzen en is conferentiemeester aan de UCL.

De Raad : Welke zijn de bijzondere kenmerken van het Belgisch sociaal overlegmodel ?

Luc Denayer : Het grote kenmerk van het Belgisch model is de delegatie door de Staat van een gedeelte van zijn macht aan de sociale gesprekspartners, in het kader van de lonen, de arbeidsvoorwaarden maar eveneens gedeeltelijk wat betreft de sociale zekerheid. Het is op grond van een compromis tussen vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers dat er wordt beslist over de evolutie van de lonen, de arbeidstijd, de organisatie van de arbeidsmarkt en de dynamiek van de sociale zekerheid. Beide sferen zijn evenwel niet waterdicht. En opdat het model zou werken, moet er een coherentie bestaan tussen het beleid gevoerd op het niveau van de Regering, enerzijds, en datgene wat ressorteert onder de autonomiesfeer van de sociale gesprekspartners, anderzijds. De adviesorganen vervullen deze rol van brug tussen het beleid van de Regering en de dynamiek van hun onderhandelingen op sociaal vlak en wat betreft de arbeidsomstandigheden. De institutionele vorm van het Belgisch sociaal model laat bijgevolg toe dat de regels van de politieke democratie ook ingang vinden op economisch vlak : op symbolische wijze, op het niveau van de bedrijfsraad, het paritair comité of federale en gewestelijke organen van sociaal overleg waar werkgevers en vakbonden elkaar ontmoeten in het kader van een politieke dialoog.

De Raad : Hoe zouden de relaties tussen de werkgevers- en werknemersorganisaties moeten evolueren om zich aan te passen aan het vooruitzicht van een federale staatsvorming ?

Luc Denayer : De beginselen van het sociaal model blijven dezelfde maar het economisch, institutioneel en sociologisch kader, waarin het sociaal model vandaag evolueert, heeft diepgaande wijzigingen ondergaan. Het sociaal compromis, dat werd bereikt in de jaren '50 in het kader van deze bijzondere beleidsvorm, heeft bijzonder goede resultaten opgeleverd want vanaf de jaren '70 hebben we het productiviteitsniveau en de levensstandaard van de Verenigde Staten kunnen inhalen en de sociale ongelijkheden kunnen be-

perken. Maar eens dit het geval was, is België in een andere fase getreden wat betreft zijn economische en sociale ontwikkeling. Men moet zich dan ook de volgende vraag stellen : hoe kan men dit sociaal compromis aanpassen om te beantwoorden aan een nieuwe - technologische - golf en een nieuw ontwikkelingsmodel ? Op institutioneel vlak heeft het sociaal overleg zich na de tweede wereldoorlog ontwikkeld in een unitair kader, en de sociale gesprekspartners hadden  en politieke gesprekspartner : de nationale overheid. Vandaag is deze overheid opgesplitst tussen verschillende beleidsniveaus in het kader van een federale Staat en het is bijgevolg niet evident voor de sociale partners om gesprekspartners te vinden, zeker niet in een land met weinig mechanismen voor de coördinatie van de verschillende beleidsniveaus. Dit is een van de elementen die de totstandkoming van een nieuw sociaal compromis in België in de weg staat.

De Raad : Hoe ondervangen volgens u de sociale gesprekspartners het ontstaan van nieuwe probleemstellingen en nieuwe groepen van actoren ?

Luc Denayer : Ik zou een onderscheid maken tussen de dynamiek van nieuwe probleemstellingen en deze van nieuwe groepen van actoren.

De kern van de bijzondere beleidsvorm die de basis vormt van ons sociaal model is de representativiteit van de sociale organisaties. Dit veronderstelt dat zij zich moeten kunnen engageren voor hun mandaatgever. Dat is de reden waarom de Staat deze organisaties heeft opgericht. Maar om representatief te zijn, moeten deze rekening kunnen houden met de eisen en wensen van sociale groepen die zo breed mogelijk zijn. Indien de diversiteit van de belangen en eisen van de sociale groepen toeneemt, dan maakt dit het bereiken van een compromis binnen de organisaties een stuk moeilijker. Daarbij komt nog dat indien een nieuwe sociologische of economische dynamiek haar opwachting maakt, deze moet worden opgenomen in het kader van het sociaal overleg. Indien men hier niet in slaagt, dan zal dit uitmonden in een verlies aan representativiteit

van de sociale gesprekspartners die meer gewicht zullen geven aan de politiek dan aan hun onderlinge onderhandelingen.

Wat betreft de nieuwe groepen, is er vooral de moeilijkheid voor deze laatsten om representatief te zijn. De logica wil dat indien de sociale gesprekspartners - werkgevers of vakbonden - een akkoord sluiten, heel hun achterban zich ertoe verbindt om dit akkoord na te leven. De andere sociale groepen, die aanzienlijk versnipperd zijn, kunnen zich niet engageren voor hun achterban.

Door een uitbreiding van het sociaal overleg gaat het kenmerk van ons model verloren ten gunste van een model dat de raadpleging voorziet van de verschillende sociale groepen in de maatschappij. In dit geval bevinden we ons niet meer in een model waarbij de sociale gesprekspartners beschikken over een zekere autonomie die de Staat hen heeft verleend door een stuk van zijn macht te delegeren. De politiek moet bijgevolg een keuze maken.

De Raad : Wordt de agenda van de Belgische sociale gesprekspartners bepaald door de Europese agenda ?

Luc Denayer : Ik denk dat de Europese agenda tot op heden deze van de sociale gesprekspartners niet heeft beïnvloed, in deze zin dat zij zouden hebben geprobeerd om zich in te schakelen in een economisch beleid dat uitgedacht is door Europa. Maar door zijn eigen agenda voor een economisch beleid, biedt Europa ons een model aan. De werkgevers- en werknemersbanken gaan elementen van dit model aanwenden om hun krachtverhouding te wijzigen tijdens de collectieve onderhandelingen op het nationale niveau. Door zich te baseren op elementen van de Europese agenda zal de ene of andere bank op bepaalde ogenblikken een vooruitgang mogelijk maken op sommige punten van zijn eigen eisenbundel. Ik zou bijgevolg niet beweren dat de sociale gesprekspartners de verbinding verzekeren met Europa maar wel dat zij de Europese dynamiek aanwenden in het kader van hun eigen collectieve onderhandelingen.

“ ... Indien de diversiteit van de belangen en eisen van de sociale groepen toeneemt, dan maakt dit het bereiken van een compromis binnen de organisaties een stuk moeilijker. ... ”

We weten natuurlijk niet wat het nieuw systeem van Europees bestuur voor ons in petto heeft. Om de economische en monetaire unie veilig te stellen, moet men echter komen tot een grotere coherentie en een betere coördinatie van het beleid van de verschillende Europese landen. Indien de sociale gesprekspartners hun rol op sociaaleconomisch vlak verder willen behouden, welnu dan zullen ook zij zich moeten inschrijven in dit streven naar een betere coördinatie op Europees vlak.

INTERVIEW AFGENOMEN DOOR FATIMA BOUDJAOUI

“ ... De adviesorganen vervullen deze rol van brug tussen het beleid van de Regering en de dynamiek van hun onderhandelingen op sociaal vlak en wat betreft de arbeidsomstandigheden. ... ”

Indien u belangstelling toont voor de volgende Debatten van de Raad, gelieve ons dan deze antwoordstrook (zie ommezijde) volledig ingevuld terug te sturen.

U zal dan in onze gegevensbank opgenomen worden en regelmatig over de Debatten op de hoogte gehouden worden.

Het Pact voor een duurzame stedelijke groei (PDSG)

Tijdens een samenkomst van het Brussels economisch en sociaal overlegcomité (BESOC) op 31 mei 2010 had Minister-Voorzitter Charles Picqué aan de sociale gesprekspartners de beslissing van de Regering medegedeeld om te starten met het Pact voor een duurzame stedelijke groei (PDSG).

Het PDSG wil in de eerste plaats een bundelend instrument zijn van coördinatie, samenwerking en algemene mobilisatie ten gunste van de werkgelegenheid van de Brusselaars.

Na afloop van deze plenaire vergadering had de Regering aan de sociale gesprekspartners een ontwerpdocument overhandigd. Deze zijn meermaals samengekomen om deze eerste tekst aan te vullen en te amenderen.

In november 2010 nam de Regering kennis van het ontwerp van PDSG van de sociale gesprekspartners, en hierop gingen bilaterale onderhandelingen van start om de tekst te voltooien.

Tijdens de plenaire vergadering van het BESOC op 29 april 2011 werd het PDSG aangenomen en ondertekend door de Regering en de sociale gesprekspartners.

Deze laatste wensen bij te dragen tot de "duurzame ontwikkeling van het Gewest ten dienste van de Brusselaars" die voorkomt in het regeerakkoord 2009-2014.

De ondertekenaars hebben zich er enerzijds toe verbonden om het overleg tussen de sociale gesprekspartners en hun samenwerking met de publieke actoren te bevorderen en anderzijds om bij te dragen tot de samenwerking tussen de economische operatoren en de (publieke en betoelaagde) instanties die bevoegd zijn voor werkgelegenheid en opleidingen.

Dit engagement heeft eveneens betrekking op de mobilisatie en samenwerking van alle publieke en private actoren om de tewerkstelling van de Brusselaars en de duurzame stedelijke groei te bevorderen.

Deze samenwerking zal in de eerste plaats worden afgestemd op de volgende gebieden die van essentieel belang zijn :

- leefmilieu (via de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu en haar verschillende sectorale assen);
- de internationale ontwikkeling, waaronder het toerisme;
- de handel en de horeca;
- de social-profitsector, het openbaar ambt en de buurtdiensten;
- de innoverende sectoren.

Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu

In het hoofdstuk van de regeerverklaring dat is gewijd aan de synergie van Werkgelegenheid-Leefmilieu-Economie-Opleiding voorziet de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat een Pact voor een duurzame stedelijke groei (PDSG) wordt gesloten. De Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu (AWL) is een van de prioritaire gebieden ervan. De Regering wenst het geheel van de gewestelijke actoren te mobiliseren rond verschillende materies die ingaan op belangrijke uitdagingen op het vlak van leefmilieu en die tevens leiden tot een duurzame verbetering van de werkgelegenheid te Brussel.

Op 10 december 2009 had de Brusselse regering beslist om de eerste as van de AWL te wijden aan duurzaam bouwen (bouw en renovatie). Er werd een akkoord bereikt tussen de publieke overheden, de sociale gesprekspartners en de actoren van de sector om het aanbod inzake duurzaam bouwen te stimuleren en hieraan een structuur te geven. Deze sector is namelijk een toekomstgerichte sector te Brussel, gaat in op de milieu- en sociale uitdagingen en komt tegemoet aan de criteria inzake duurzame economische ontwikkeling : het creëren en het behoud van moeilijk delokaliseerbare lokale arbeidsplaatsen.

Tijdens een eerste fase van april tot oktober 2010 werden ateliers georganiseerd om de noden van de actoren te bepalen, evenals de concrete oplossingen die kunnen worden geboden. Er werden acht thema's besproken : beroepsinschakeling, onderwijs met betrekking tot de bouwsector, opleidingen, instrumenten ter ondersteuning van de ondernemingen, toegang tot financiering van de bedrijven, onderzoek en innovatie, excellentie (certificering, labels, charter...) en de technische referenties wat betreft de uitvoeringsmethodes. Deze beschouwingen hebben in bepaalde gevallen geleid tot de oprichting van werkgroepen voor meer specifieke onderwerpen. In totaal hebben meer dan 110 vertegenwoordigers van publieke en private organisaties en van de sociale gesprekspartners meegewerkt aan dit participatief proces.

De Regering heeft rekening gehouden met de beschouwingen die de ESR heeft geformuleerd tijdens zijn zitting van 16 december 2010 (www.esr.irisnet.be) en heeft op 24 februari 2011 haar goedkeuring gehecht aan de tekst van het akkoord en aan de 44 actiefiches. Deze fiches bevatten acties, evenals de uitvoerders, de doelstellingen en de budgettaire middelen die moeten worden ingezet in het kader van de AWL.

In een tweede fase zal de uitvoering van de actiefiches worden begeleid door het gemengd opvolgingscomité dat op 24 mei 2011 voor de eerste keer is samengekomen in de lokalen van de ESR.

Dit opvolgingscomité is samengesteld uit vertegenwoordigers van :

- de organisaties die lid zijn van het Brussels economisch en sociaal overlegcomité (BESOC);
- de Regering die in dit geval beperkt is tot de drie ministers die bevoegd zijn voor de Alliantie;
- de bouwsector waarbij is gewaakt over het evenwicht tussen de vertegenwoordigers van de verschillende componenten van de sociale gesprekspartners.

In dit comité zullen bijgevolg zetelen : de heer Pierre Thonon (BECI-VOB), de heer Michel De Bes (Kamer van de middenstand), de heer Pierre Devleeschouwer (BCSPO), de heer René Van Cauwenberge (ABVV), de heer Eric Devuyst (ACV), Mevrouw Yael Huysse (ACLVB), de heer Laurent Schiltz (CBB), Mevrouw Emilie Lessire (CBB), Mevrouw Mireille Rex (CBB), de heer Bert Engelaar (ABVV), de heer Cihan Durmaz (ACV) en de heer Stephan De Muelenaere (ACLVB).

Invoering van het EPB-certificaat

Nieuw op de Brusselse immobiliënmarkt : vanaf 1 mei 2011 is het verplicht om een EPB-certificaat ("energieprestatie van gebouwen") aan te vragen voor elke individuele woning voorafgaand aan de verkoop ervan. Dit certificaat moet toelaten om kandidaat-kopers op volledige en onpartijdige wijze in te lichten over het energieverbruik van het goed dat zij wensen aan te kopen. Kandidaat-kopers beschikken hierdoor namelijk over informatie om verschillende onroerende goederen op objectieve wijze met elkaar te vergelijken en vervolgens een keuze te maken. De wetgever hoopt eveneens dat deze verplichting zal leiden tot een kwalitatieve verbetering van de onroerende goederen inzake energieverbruik.

Deze nieuwe verplichting geldt eveneens voor tertiaire eenheden (kantoren) met een minimumoppervlakte van 500 m². Tot 1 september 2011 is een overgangperiode voorzien waardoor eigenaars beschikken over een bijkomende termijn van 4 maanden om hun EPB-certificaat te laten opstellen.

Een tweede stap zal worden gezet op 1 november 2011 wanneer het EPB-certificaat verplicht zal worden bij de verhuur van elke individuele woning of van kantoren met een oppervlakte van meer dan 500 m². De kantoren met een oppervlakte kleiner dan 500 m² zullen slechts aan deze verplichting (n.a.v. verkoop of verhuur) onderworpen zijn vanaf 1 januari 2013.

Naar het voorbeeld van wat reeds bestaat voor sommige huishoudelijke toestellen geeft het EPB-certificaat het niveau van energiedoelmatigheid van een woning weer, evenals zijn CO₂-uitstoot (van "A - zeer zuinig" tot "G - zeer energieverslindend"). Dit document, dat wordt opgesteld door een certificeerder die is erkend door Leefmilieu Brussel, moet worden gevoegd bij elke verkoopakte, evenals bij elke reclame voor de verkoop of verhuur van het goed. Het omvat bovendien een luik "aanbevelingen", waarin voorstellen zijn opgenomen voor investeringen die de energiedoelmatigheid van het gebouw moeten verbeteren. Deze voorstellen zijn gerangschikt volgens prioriteit en rentabiliteit.

De geldigheidsduur van het certificaat bedraagt 10 jaar, behalve indien wijzigingen worden aangebracht aan de energiekenmerken van het goed in kwestie (in dit geval zal het certificaat moeten worden aangepast voorafgaand aan elke transactie).

Een transactie zal evenwel niet ongedaan worden gemaakt indien het EPB-certificaat niet is voorgelegd door de eigenaar. Deze laatste kan hiervoor wel een sanctie oplopen die kan gaan van een gewone administratieve boete tot een strafrechtelijke sanctie (gevangenisstraf van 8 dagen tot 12 maanden en/of een boete van 25 tot 25 000 euro).

Ook al is de voorlegging van een EPB-certificaat in het Waalse gewest slechts verplicht vanaf 1 juni 2011 voor de verkoop of verhuur van residentiële gebouwen, toch kan men zich eraan verwachten dat dit certificaat op middellange termijn eveneens verplicht zal worden gemaakt voor transacties betreffende niet-residentiële onroerende goederen. De niet-naleving van de verplichting van het EPB-certificaat kan worden bestraft met een administratieve boete waarvan het bedrag is vastgesteld op 2 euro per m³ bouwvolume, met een minimum van 250 euro en een maximum van 25 000 euro.

Het Vlaamse gewest van zijn kant heeft het EPB-certificaat ingevoerd in drie stappen. Sedert 1 januari 2006 is de voorlegging van een certificaat verplicht voor alle nieuwe constructies. Op 1 november 2008 werd dit document eveneens verplicht voor elke verkoop van een gebouw dat is bestemd voor woongelegenheid. Vanaf 1 januari 2009 tenslotte, eist de Vlaamse overheid een EPB-certificaat voor de verhuur van woningen.

Vlaanderen eist geen certificaat voor kantoren maar vraagt in sommige, welbepaalde gevallen een EPB-certificaat voor woningen met een niet-residentieel gedeelte. Bij niet-naleving van de wetgeving kan de Vlaamse overheid administratieve boetes opleggen van 500 tot 5 000 euro.

De reglementeringen in de drie Gewesten hebben één punt gemeen, namelijk de geldigheidsduur van het EPB-certificaat die is vastgesteld op tien jaar.

ANTWOORDSTROOK

Wenst u op de hoogte te worden gehouden van de activiteiten van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ?

ESRBHG - Mevrouw Boudjaoui
Bischoffsheimlaan 26
1000 Brussel

02/205 68 68

02/502 39 54

cesr@esr.irisnet.be

Dhr. Mevr.

NAAM .....VOORNAAM.....

FUNCTIE.....

ADRES.....

POSTCODE .....PLAATS.....

TEL .....FAX .....GSM.....

E-MAIL.....

OPMERKINGEN:.....

